

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

JOAQUIM MARIA BARTRINA.

Quina tristesa fa tenir de ocupar-se de una existència que acaba de fer lo seu curs, veyentlo interromput en lo millor de sas ilusions de jove!

Bartrina, dotat de un indisputable talent, unit a un cor plé de bondat, ha mort quan tenia trenta anys, es a dir, a l'edat en que tants altres comensan a viure. Bè es veritat que en aquestos trenta anys havia viscut lo que altres homes no viurien en un sigle.

Ell que tenia una idea molt clara de la existencia, solia fer una distinció entre *durar* y *viure*. Hi ha homes que no fan més que durar; pero Bartrina vivia.

Vivia al vapor.

Desde sos anys més tendres havia demostrat una vivesa extraordinaria. Amant del estudi, solia llegir ab febre, ab deliri; y una idea, un pensament, una guspira de llum entrantli en la memoria, pot dirse que s'hi incrustava, adquirint a favor de una intuició sorprendent, proporcions extraordinaries que prompte donavan lloch a las creacions més peregrinas.

En son interior s'hi aliavan l'imaginació y 'l geni: la condició de la profunditat y 'l sentiment de la bellesa.

Dupto jo que Catalunya haja produhit en lo present sigle un cap que reunis un tant portentós conjunt de facultats.

Llegiu las obras de Bartrina y en ellas hi trobaréu una condició que brilla sobre totas: l' originalitat. Es una originalitat especial, seva y de ningú més. No es la extravagancia ni l' afany manifest de distingirse, sino una condició innata, y espontánea de la seva personalitat literaria.

La colecció *Algo*, no es una joia, sino un aparador rich y complert, que deixa endetrás en lo terreno de l' art de la paraula, las maravellas costosas de ca'n Masriera.

Allà hi trobaréu brillants, diamants, esmeraldas, topacis, rubis, ópals, perlas y totas las pedras preciosas imaginables. Allà hi descobriréu l' art de tallarlas y montarlas en primorosos joyas. Allà vos admiraréu davant de las més delicadas filigranas.

Ni una sola composició, ni una sola ratlla vos será indiferent. Cent cops tornaréu a llegir un vers per admirarlo cent vegadas. Y al arribar al final de cada composició, encare que us trobéu sols, cridaréu: «¡Bè! ¡Magnífich!» no sabent si admirar més l' atreviment del poeta ó sa poderosa imaginació creadora.

Algo val la reputació de un escriptor. Té, no podém negarho, un perfum gens dissimulat d' escepticisme. ¿Qui es avuy l' home que no dupta? Pero enganyariam al lector si l' hi deyam que aquest escepticisme es contagiós; si l' hi deyam que aquest escepticisme fa mal. No, mil vegadas. Bartrina no podia ferir a ningú. L' escepticisme de 'n Bartrina enseya a creure. Es una queixa amarga que s' compadeix y no es la ferida envenenada que crida venjansa.

Nosaltres trobém que Bartrina supera a Becquer.

Inferior en las condicions de forma, perquè 'l poeta catalá escribia generalment en una llengua que no era la de la seva infancia, l' aventaja en intenció, en originalitat y sobre tot en forsa imaginativa.

No coneix Bartrina 'l sentiment ploraner: se mostra sempre robust. Desdenya la bellesa ficticia y es amich de la bellesa de pensament.

Lo dia que l' haver nascut a Catalunya no siga una mala recomenció per figurar entre 'ls poetas que manejan la llengua castellana, l' *Algo* donará a Bartrina un lloch envejable entre 'ls primers poetas espanyols del present sigle. Fins are tots los que 'l coneixen l' admiran; la llástima es que fora de Catalunya molts no 'l coneigan encare.

Y si valia tant com a poeta, cal haverlo vist en la tarima del Ateneo, per compendre lo que valia com a conferenciant.

Tenia una erudició pasmosa y una extraordinaria facilitat de paraula. Sas conferencias més que discursos ab lo tó campanut y ampulós que molts emplean, eran conversas animadas, fácils, graciosas, intencionadas. Coneixia 'l públich y sabia fascinarlo. Aficionat al cultiu de las ciencias, amenisava ab la seva

imaginació poderosa las materias més áridas y poch atractivas.

«Las mévas conferencias, deya ell, son una funció de pirotecnia: allà hont conech que 'l públich se 'm cansa, encench una roda, un sortidor, un bombardeig, y 'l distrech.»

La veritat es que no era alló pólvora, llum fugitiva y estrépit, sino sólidas y profundas creacions fillas de l' inteligencia, de l' imaginació y del estudi.

Una conferencia de Bartrina era un aconeixement: lo saló s' omplia; las salas vehinas també. Un silenci sepulcral acompañava sas paraulas, y de 'n tant en tant estrepitosas salvas de aplausos l' hi proporcionavan un moment de descans, sense interrompre 'l fil de la comensada disertació. Allunyat del Ateneo barcelonés, per l' intolerancia, ell sol pot dirse que vá donar vida al Ateneo lliure.

Los assumptos de las sevas conferencias eran variats y originals: *l' America avants de Colon, Lo continent africa y 'ls viatgers, la Supervivencia, las Supersticions, lo fonógrafo*, assumptos qu' ell tractava per un igual ab la mateixa facundia, ab la mateixa abundancia de coneixements, sense may repetir-se, sense incorre may en la vulgaritat, ni en la pobresa.

Pero hont brillava Bartrina era en la conversa.

Allà, rodejat d' amichs, tot hom gosava concedintli 'l monopoli de la paraula. Lleuger y profundo a la vegada, tancant a cada punt un gran pensament, dintre de un xiste ó una agudesa, era l' assombro dels que l' escoltavan.

Llavors solia comunicarnos sos pensaments més íntims, lo fruit de sas diarias lecturas y de sas observacions propias: sas excursions desde 'l camp de las ciencias físicas y naturals al de la literatura, la filologia y la historia. Los descubriments de Darwin y d' altres sabis de la mateixa escola observadora; un ditxo popular, una paraula, una consideració crítica; las arts plásticas y las del oido, la darrera obra de 'n Novas ó de 'n Vallmitjana ó 'l darrer invent d' Edison, tot aixó donava vida a las sevas xispejants conversas, durant las quals primer se cansava lo temps d' anar passant, que 'ls oyents de sentirlo.

De vegadas, fent us de la seva travessura, posava en música una lletra que llegida res tenia de particular, y que cantada per medi de la repetició de las silabas, donava un resultat esgarriós. Altres cops torturava tant una expressió lletja, que arribava a posarla en vers, donantli un sentit altament moral. Era improvisador, y en las postres de un dinar ell sol ho animava tot.

¡Oh! Si escorcollés lo diposit dels recorts, quantas cosas no podria dir de aquest conversador incansable y originalíssim!

—Fes una poesia, vá dirli un dia un amich meu cerveri, sobre l' atach dels carlins a Cervera.

Y Bartrina vá respondre ab quatre versos:

«Van aná a estudiá a Cervera

los carlistas catalans;
la llissò que van donarlos
ja may més l'olvidaran!»

Jo tampoch no hi olvidat may més la facilitat ab
que va crear aquest epigrama, digne de la més aixe-
rida musa popular.

«Vaig a parodiari, científicament, digué un dia l'
Oda de Manzoni *Il cinque de Maggio*. Y escrigué la
primera estrofa, que diu aixís:

«Murió! Falto de oxigeno
quedaron sus pulmones;
y de las dos aurículas
perdidas las funciones,
la diástole y la sistole
cesó en su corazon;
el ácido carbónico
mezclóse con la uréa,
quedó floja la túnica
epidermimoidea,
y así murió el mamífero
llamado Napoleon.»

No passá d'aquí, perquè tot aixó eran bromas jo-
vials del seu ingeni, que després del estudi, de la me-
ditació y de un treball devorador, encare tenia frescu-
ra per divertir-se y divertirnos.

* * *

No vull parlar de sos pensaments y colossals projec-
tes, ni de algunas obras que deixa comensadas, ni de
algunas otras que corren de má en má.

L'espai de que dispo es massa limitat: la gran-
desa del original no cap dintre de una tela tant petita.
M'hi proposat trassar lo bosqueig, ó millor dit lo per-
fil de un jove de mèrit que si semblava escèptic, en
sos escrits, no 'u era en la vida real. Idolatrava a la
familia, estimava als amichs, y tenia 'l candor de las
ilusions. Era leal y tant simpàtic, que era impossí-
ble coneixe'l y no estimarlo.

Creya en la gloria perquè era hermosa; y no creya
en la mort perquè la mort es terrible.

Si hagués cregut ab ella, hauria vensut tal vegada
la cruel y porfiada malaltia que l'ha robat, víctima
de la seva devoradora activitat intelectual, al amor de
sos pares y germans, al carinyo de sos amichs, y a la
gloria de Espanya, de Catalunya y de la ciutat de
Reus, tant fecunda en homes notables, que 'l veje
neixe.

J. R. R.

EPÍSTOLA.

Amaro e nota la vita, altro mai nulla
é fango il mondo.

Leopardi.

Amich, si encara ho ets, mon plany escolta:
si sols l'ho dius, si la amistat antiga
pèl cuch del egoisme rosagada,
com tronch cortat al apoyarshi s' trenca,
no llegeixis.... ¡més prou si ets egoista
al veure versos llensarás la carta!

Dupto. Vetho aquí tot. Dupto, y no m' sentó
ni ab voluntat ni ab forsa per á créurer.
Tot lo que miro es fals; may lo ser íntim
sabré comprendre bé, del que aquí m' volta.
Del ínfinit jo puch llegí 'ls prodigis
analísant la llum de las estrellas
que allá dal, en lo cel, brillan perdudas...
y analizar la llum d' una mirada
y llegir en lo cor ¡m' es imposible!

¡Cóm no duptar del mon, qui en ell hi troba
solsament falsetat é hipocresia?
Renoms brillants se fan ab falsas glorias
com ab cartró d'aurat se fan cuyrassas,
y, de lluny tot es or pè 'l curt de vista.
Vergonyós y modest s' amaga l' mèrit
y atrevida s' eleva la ignorancia;
així l' que fá poch pés en lo mar sura
y es en son fons tant sols que hi ha las perlas.

¡Elevarse! ¡Pujar! Si faltan alas
recordar tothom sab que a las alturas
no l' áliga tan sols, també hi arriba
lo reptil, y es prou fácil arrastrarse.
Y, quan pujat al cim, més ambiciona
encara remontars, t' sempre l' mèdi
de lográh'o rebaixant lo que l' rodeja.
¡Y aixó ho fan tants! Y may ningú 'ls censura
¡prou eils tindrian por, si por no fessin!

Altres n' hi ha, del ambiós escala,
qu' homes de bé per tot arreu se dihuen,
y, per dibilitat, del crim son cómplices
mirantlo indiferent. Lligar no saben
la causa ab los efectes, y no veuen
que l' mal d' altre en son mal pot transformarse.
Tranquil mira l' pagès que 'ls boscos talan,
no s' hi oposa, al revés, se n' aprofita;
per poch temps després, las plujas venen
y en la montanya á l' agua res detura
y corre monts avall, y 'ls rius desborda.
los camps inunda... ¡y al pagès ofegal!

Ab sa estranya indolencia y apatia
'ls uns, ab sa malicia 'ls altres, deixan
ó fan que la mentida en 'queix mon regni.
¡Més lo jovent, qué hi diu? Si es l' egoisme

qualitat sols dels vells ¡cóm no s' prepara
á transformarho tot, en bé dels pobles?
¡Qué fá al menys del jovent la part mes alta,
la part que per sos títols ó fortuna
ha de donar á las demes exemple?

Vestit ab la librea de la moda,
ridícula com sempre en sos capritxos,
aquí n' teniu un d' ells. De son cap cuida
mólt més lo perruqué que l' catedràtic;
amich de bailarinas y toreros
protegeix sempre l' art, y tots dirian
que es fill d' un mónstre acás, no d' una mare,
segons lo mal que parla de las donas.
Entre visitas, jochs, passeijs y teatros
ni t' temps per pensar. Treballa sempre...
¡Aqueix es l' homo sapiens de Linneo!
¡Si tots com aqueix fossin, fins al dia
del Final, no hi hauria al mon judici!

Al véurer com aqueix y aquells tants homes
¡veritat y virtut, ahont puch trobarvos!
¡Qué en lo poble, tú m' dius? Y ahont es lo poble?
¡Es la munió de gent, que alegre xiscla
y en la plassa de Toros t' Ateneo?
¡Es la que per carrers y plassas corre
¡visca la llibertat! cridant contenta,
y es esclava primer de sa ignorancia,
després de sas passions, després dels ídols
que, per demá cremar, avuy aixeca?

Jo crech que hi ha virtut, perquè hi ha vici,
més no la sè trobar per ahont la cerco:
potsè ho fa que ha fugit de las grans vilas,
¡tan petites per ella, acostumada
á viure, dintre 'l cor dels homens justos!

Y aixó déu ser. Cóm la virtut pot véure
sens' que tinga desitjos d' apartarse'n,
l' espectacle ridícul que a tot' hora
las grans ciutats als ulls dels bons presentan?
S' hi veuen sempre 'ls Deus de vell Olimpo,
que, d' aqueil desterrats per aquí voltan:
Momo ha tret á Talia dels teatros;
las Musas han plantat quincalleria,
Venus de cap artista es lo modelo
qu' are las grans bellesas son las Fúrias.
Vulcano fá contentas á las Parcas
treballant dia y nit enginys de guerra,
y Mercuri en la Bolsa, qu' es son temple,
embadalit aguayta com Cupido,
ja sense vena als ulls, treu sempre comptes.

Y Cupido fa be que sols los homes
ab interés los interessos miran,
y tots, fora de l' or, tots los que 'n tenen
no crehuen en res més que en sí mateixos,
¡qu' es créure per ma fé, en ben poca cosa!
¡Y no hi haurá un remey? ¡Es per ventura
un cercle lo progrés qu' ara 'ns retorna,
després de haber passat segles gloriosos,
al primé estat salvatge d' ahont sortirem,
com torna al mar pe 'ls rius la gota d' aigua
que del mar pujá al cel dintre del núvol?
L' home, que, per unir als llunyans pobles
ha fet esclau al llamp ¡no podrá un dia
estrenyer la distancia, avuy inmensa,
que hi ha entre l' cap y l' cor? ¡No podrá tréurer
com del carbòl' diamant, del egoisme.
L' amor per á posarlo en sa corona?

¡Tant de bò que així fos! Llavors serian
los homes homes y las donas ángels,
Més per ara no ho son. Si alguna pura
idea ó virtut tenen, prest la esborra
l' egoisme que vá creixent, semblantne
sos efectes l' efecte d' un incendi
que l' fum embruta lo que l' foch no crema.

¡Ditxós tú! Ditxós tú que en ta masia
lluny del brúgit del mon, vius en la calma,
y en 'queixas nits d' hivern, per mí tan tristas,
prop de la llar d' ahont los tions encesos
claror y llum escampan per la cambra,
mentres ta dona al nen més petit bressa
cantant dolsas cansons, tú al altre mostras
á créure' en Déu, y á respectar als pares;
y l' vent que vol entrar per las esclatxas
ruíllant de tos fillets los cabells ressos,
te porta l' perfum aspre, que aquí anyoro,
del rehinosos pins de la montanya!

JOAQUIM MARIA BARTRINA.

BARTRINA.

¡Qué queda d' ell? ¡Oh, diguéme!
¡Qué queda d' aquella vida,
tant estudiosa y fecunda,
sempre en vetlla, sempre activa,
behent la llum de la ciencia
tot' hora, ab febre y porfia,
per tornarnosla á tot' hora
son geni, més embellida?
¡Qui es ¡ay! que podrá olvidarne
sos afanys, sas alegrias,
sas ilusions seductoras,
sas empresas gegantinas,
son cor bò com lo dels ángels,
sa inteligencia atrevida,
son ajogassat ingeni
que assombrava y sorprenia?

Ell era una planta rara
en lo jardí de la vida;

ell tenia de la ciencia
las llavors més exquisidas;
y esclatava flors cubertas
dels perfums de la poesia,
y 'l gust y 'l sabor guardava
de l' amistat y l' estima.

Ell era aucell d' alas fortas
y de volada atrevida,
que 'l cel, la terra y l' abisme
de igual modo recorria,
desentranyant l' existencia
dels sers que 'l vulgo no mira,
y llegint del mon l' historia
olvidada per lo antigua,
en la conciencia dels homes
y en mudas pedras macissas;
y si eran espays inmensos
los que davant d' ell s' obrían,
hont no arribaban sas alas
bè hi arribava sa vista.

Com una antorxa sagrada
que una flama sempre vívida
ostenta, cremant á costas
d' ella mateixa, hasta 'l dia
en que s' acaba la flama
perquè l' antorxa es finida,
aixís en sa ment hermosa
la llum del geni més viva
brillava explendent, á costas
de son cos que 's consumia.

Mártir del afany més noble
que al esprit del hom' domina,
del noble afany de saber
sols per aixampiar las fitas
que 'l camp disputat ceyeixen
de la ciencia y de la vida!
¡Mártir de esta santa empresa,
reb las llágrimas sentidas
de aquells que víu, t' estimavan,
de aquells que fins mort t' admiran!

10 Agost 1880.

J. ROCA Y ROCA.

EN LA MORT DEL INSPIRAT POETA JOAQUIM MARIA BARTRINA.

Aquells ulls hont lo llamp hi fulgurava
s' han clos per no tornarse may á obrí;
aquell front hont lo geni hi volejava
s' ha inclinat fredament sobre 'l coixí.

Muda está ja ta boca carinyosa,
ja no alena potent ton hermós cor,
una sombra 't rodeja pavorosa,
lo teu cos está fret... Bartrina ¡has mort?

No, no has mort, no es vritat, la fatal dalla
que ha segat de ta vida 'l fil precios,
al cubrir lo teu cos ab la mortalla
ha fixat en l' espai ton nom glorios.

Si la mort ha ventat tas fullas tendras,
pobre flor mustigada en un sorral,
lo teu ser, rebrotant d' entre tas cendras,
torna á neixe adquirint vida immortal.

Ton cadávre gelat la terra avara
inhumana entre pols avuy confon,
mes lo teu esperit víu, víu encara,
y viurá mentres quedi un gra del mon.

C. GUMÀ.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Senmana pobre y poch alegre lo que acaba de trans-
corre.

No registra cap estreno, y si sols una emoció: lo
benefici de la Marini á Novedats. Lo teatro omplintse
de rams de flors y alguns preciosos regalos demostren
las simpatias que s' ha guanyat la gran actris italiana.
En lo drama *Dora* ella vá sobresortir; los demés actors
vân estar inferiors á la companyia Tessero. No hém
vist encare aquell Seraffini, ni aquell Garcés. De tots
modos Déu n' hi dó. Pèl setembre tornarem á veure
aquesta notable companyia en lo Teatro Principal.

Los bufos del Espanyol també acaban. Després de
rodar lo mon tornan al Born, ó als *Sobrinos del capi-
tan Grant* qu' es lo mateix. Darrera d' ells vindrá
una companyia d' ópera italiana, dirigida per en Dal-
mau.

Al Retiro 's prepara per rebre la companyia de la
Civilli, una italiana que representa obras espanyolas.

Lo Tivoli ha buscat un home de forsa per sostenir
l' empresa y ha trobat á M. Bataggia, que baix aquest
concepte 'l mateix Hércules seria un nen de tetas.
Sosté un canó á las espatllas mentres se dispara, y
aixó Hércules no 'u feya, perquè en aquells temps en-
care no s' havia inventat l' artilleria.

Al Circo eqüestre hém vist á Mr y Madame Bradbu-
ry. Especialment ella, montant un magnífich caball
inglés, obté generals aplausos.

Y prou per avuy, á no ser que per acabar los hi
donga una bona noticia: «Del 15 al 30 de Setembre lo
Liceo obrirá las portas treballant la inolvidable *Blan-
ca Donadio*.»

LA MONEDA DE L' HISTORIA.

ANÉCDOTAS DE HOMES CÉLEBRES.

Una frase de Santa Teresa, al veure a una monja del seu convent que ab los ulls cuberts de llàgrimes y sanglotant, pregava ab véu alta y feya grans extremitats:

—Filla mèva, vá dirli: no 'us canséu de aquesta manera, parlant á Déu ab véu alta: los prechs s' han de fer ab lo cor, qu' es més efícaç y eloqüent que la llengua.

Quan Victor Hugo vá casarse ab la senyoreta Foucher, era molt pobre. Fins al any 1830 lo gran poeta tingué de viure de la seva ploma no més, y per cert que vivia molt modestament.

Lo que l' editor vá darli per la seva novela *Han de Islandia* vá servirli per parar la casa quan vá casarse.

Lo dia del estreno del *Hernani* Victor Hugo no tenia més que cinquanta franchs. Y aquella nit al acabarse la primera representació y decidit ja l' exit de l' obra, la seva senyora vá alsarse plena de alegria, y picant de mans, vá exclamar sense donarse compte de que 's trobava en lo teatro:

—Ja 'n tindréu per pagar al forner!

ESQUELLOTS.

Resúmen de l' última sessió celebrada per l' Ajuntament: Un dictamen retirat y un altre que no vá poder discutirse per no haverhi al saló número suficient de concejals.

La calor fá mandra y la mandra dels regidors fá la desgracia de Barcelona.

Era á la nit y fá pochos dias. Passava per la Barceloneta un carruatje y del seu interior sortia un coro de véus destrampadas. Véus de tiples, de baritonos y de baixos, alguna de las quals ha ressonat més de una vegada sota 'ls entaixinats del saló de Cent.

—Serenos ¿qui son aquests que cantan? vá preguntar un transeunt.

—Si vol que l' hi diga la veritat, aixó que canta no es cap persona: es lo vi. Are 'ls faré callar.

Y posantse 'l pito als llabis, vá sortir un xiulet estrident, y ván reunirse municipals y polissons á corra-cuita.

«¡Alto 'l cotxe! ¡Alto 'l cotxe!»
Las donas qu' estavan rojas se tornan grogas:—¡Ay per mort de Déu, que no 'ns agafin! exclaman aterrisadas.

Y per la finestreta del carruatje surt una cara radiant, *rodona* com la lluna quan fá 'l plè, y 'l sereno tercia 'l xusso y 'ls municipals y 'ls polissons se descubren y exclaman:

—Dissimuli.

Trenca-caps. ¿Qui era l' amo d' aquella cara *rodona*? ¿Qui eran aquellas donas? ¿D' hont venian tots plegats?

Al que 'u endevini se l' hi regalará un abono dels Banyos Orientals.

Lo dilluns onze conductoras estavan carregant diners davant del Banch, diners que se 'n anavan á Madrid.

«Ojos que te vieron ir, cuando te verán volver?»

Sobre 'l doctor Tanner.
Feya ja més de vint dias que dejunava, y per equivocació, un metje que havia de anar á la casa de un vehí, entrá en l' habitació de 'n Tanner, trobantlo al llit, ahont solia passarhi moltas horas.

S' acostá 'l llit, l' hi prengué 'l pols, l' hi demaná que tragües la llengua, y en Tanner obehí, acostumat á ser objecte de aquestas inspeccions per part dels que 'l vigilavan y seguian ab interès l' experiment.

Quan lo metje hagué acabat, girantse als concurrents, digué:

—Aixó es una petita indigestió: que prenga una purga y per avuy que fassa dieta.

Lo que son los metjes! Ja feya més de vint dias que dejunava.

L' experiment s' ha acabat. Lo doctor Tanner ha estat 40 dias alimentantse d' aygua.

Una observació. Mentres lo célebre doctor corria perill de morirse, los periódichs deyan:—Aixó es una temeritat! Lo doctor Tanner es un boig.

S' acaba l' experiment, y no volenthi creure, are exclaman:—Vaja, aixó es una camama. De segur qu' entre vás y vás d' aygua s' hi debia tombar alguna tassa de caldo!

—¿Y qué podia proposarse 'l doctor Tanner ab lo seu experiment?

La resposta 's dona per si mateixa, considerant que 'l doctor Tanner es nort-americá y que aquella es la terra del anunci y del reclam.

Si no tenia feyna, are se 'l disputarán no més que per coneixe 'l.

¡Y qui sab! Potser sortirá un elixir del doctor Tanner, per consolar lo ventrell dels efectes molestosos de la dieta.

De aquest modo dejunant quaranta dias, assegurará la pitansa per tota la vida.

En una fulla que han publicat dos actors, fan cárrechs al públich per la distinció que acostuma á otorgar á las companyias italianas.

Pero homes ¿qué no veuen que aquests actors italianos ho fan millor que vostès?

La mateixa circumstancia de veure al públich anantse 'n á sentir comedias, en una llengua que no es la seva, y d' entussiasmarse, 'ls probará que si vostès arribessin á ferho com aquestas companyias, serian encare més aplaudits, y 'l públich faria cops de puny per entrar al teatro.

Lo favor del públich no 's logra sino estudiant molt y tenint geni.

L' Ajuntament aquest dia havia de pagar á uns empleats, no tenia quartos, y vá acudir al fondo de *calamitats públicas*.

Si 'ls regidors tinguessin sou, jo proposaria que 'ls paguessin del mateix fondo.

A Madrid ván ferse experiments per donar corridas de toros ab la plassa iluminada per medi de la llum eléctrica.

La proba no vá donar resultats. Los toros representan la barbarie y la llum eléctrica la civilisació. ¡Cóm havian de avenirse!

A Inglaterra un constructor de máquinas ha demanat privilegi d' invenció per una máquina de fabricar grans de café imitació del natural.

¡Qui sab si un dia 's demanará privilegi de invenció per una máquina de robar rellotjes!

Una máxima que retallo de un periódich extranger: «Sempre que volguéu, faréu riure á la gent á costa dels vostres amichs, no més qu' explicant las sévas faltas; pero encare 'ls faréu riure més, si 'ls hi atribuihi las vostras.»

ABélgica s' han establert uns jardins públics, en los que ván á jugarhi 'ls noys, mentres los seus pares son al treball.

Es inútil dir que en aquests jardins hi ha la més exquisida vigilancia.

Un treballador molt gelós deya:
—A mi m' agradaria que també á Barcelona fessin jardins d' aquestos: pero no per las criaturas, sino per las donas. Al menos las vigilarian, y no succehirian certas cosas.

QÜENTOS.

A un andalús sospitós lo seguia constantment un individuo de la policia secreta. Que anés á la fonda, al café, al teatro, al passeig, sempre duya 'l polisson darrera.

Al últim carregat d' aixó vá dirli:
—Compare, ¿se llama Vd. *lunes*?
—No, vá respondre l' altre: ¿por qué?
—Hombre, como viene Vd. siempre detrás de mí... y yo me llamo Domingo...

Se tracta de un negre qu' es cego, y un subjecte compadeixentlo exclama:—¡Pobre home!

—¿Perqué? pregunta un altre.
—¿Qué no véus qu' es cego?
—Home, aixís al ménos té 'l consol de no veure qu' es negre.

Un senyor que té un parell de botas de xarol y un altre de cuyro rossas, exclama al aixecarse, dirigintse al seu criat:

—Joan, pórtam las botas.
Lo criat n' hi dú una de negra y un' altre de rossa.
—Animal! exclama 'l senyor, ¿qué t' has figurat que me 'n posaré una de cada mena?
—Senyoret, jo no sé pas com ferho; lo parell que queda al requartet es enterament igual á n' aquest.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
La *Hu-dos-quarta* ¡pobre nena!
quan millò anava á está al mon
pren l' hábit del *Hu-segon*,
sumintme en amarga pena:
un *hu-tres* l' hi aconsellá,
que fes tan gran disbarat;
ella fentlo m' ha deixat,
lo mal ella 's trobará.
Una *hu-quarta* m' ha enviat
que per mí es un cop fatal;
me díu que s' ha fet *total*.
¡Quin gust pr' un enamorat!

C. RIALP.

II.
Tè bon sistema en Bernat
perque no 'l *total* ningú
vull dir no siga enganyat;
sempre que vá en lo mercat
ni una *tres-dos tersa-hu*.

PAU SALA.

ENDEVINALLA.

Soch dintre del cos del home
y dintre 'l cos del moltò
y si miras sabrás véurem
al taler del teixidor.

T. DEL A.

ANAGRAMA.

—¡Quina desgracia es la mèval
un dependent de comers
exclamava: ¡Condemnat
á fer *tot* eternament
sent tant amant, de las *tot*...
Adèu, poesia adèu.

P. R.

TRENCA-CLOSCAS.

Serdanyola, Empalme, Llinás, Olot, Navarra, Reus, Altafulla, Rajadell, Grabia.
Ab la primera lletra d' aquestas paraulas formar lo nom de una vila de Catalunya.

CHARELL Y GARROFA.

COMBINACIÓ NUMERICA.

Omplir aquests pichs ab números que sumats horisontal, vertical y diagonalment de dreta á esquerra y d' esquerra á dreta donga la suma de 25.

PAU CORNADÓ Y GARSETA.

QUADRAT DE SILABAS.

Omplir los pichs ab lletas que llegidas horisontal y diagonalment digan: la 1.ª ratlla un producte de la Habana; la 2.ª un peix; y la 3.ª un adorno de las senyoras,

MAMA-DITS.

GEROGLIFICH.

100
qui
M E R I N O
pagan
I X
T

TIBURON ERDUS R

SOLUCIONS

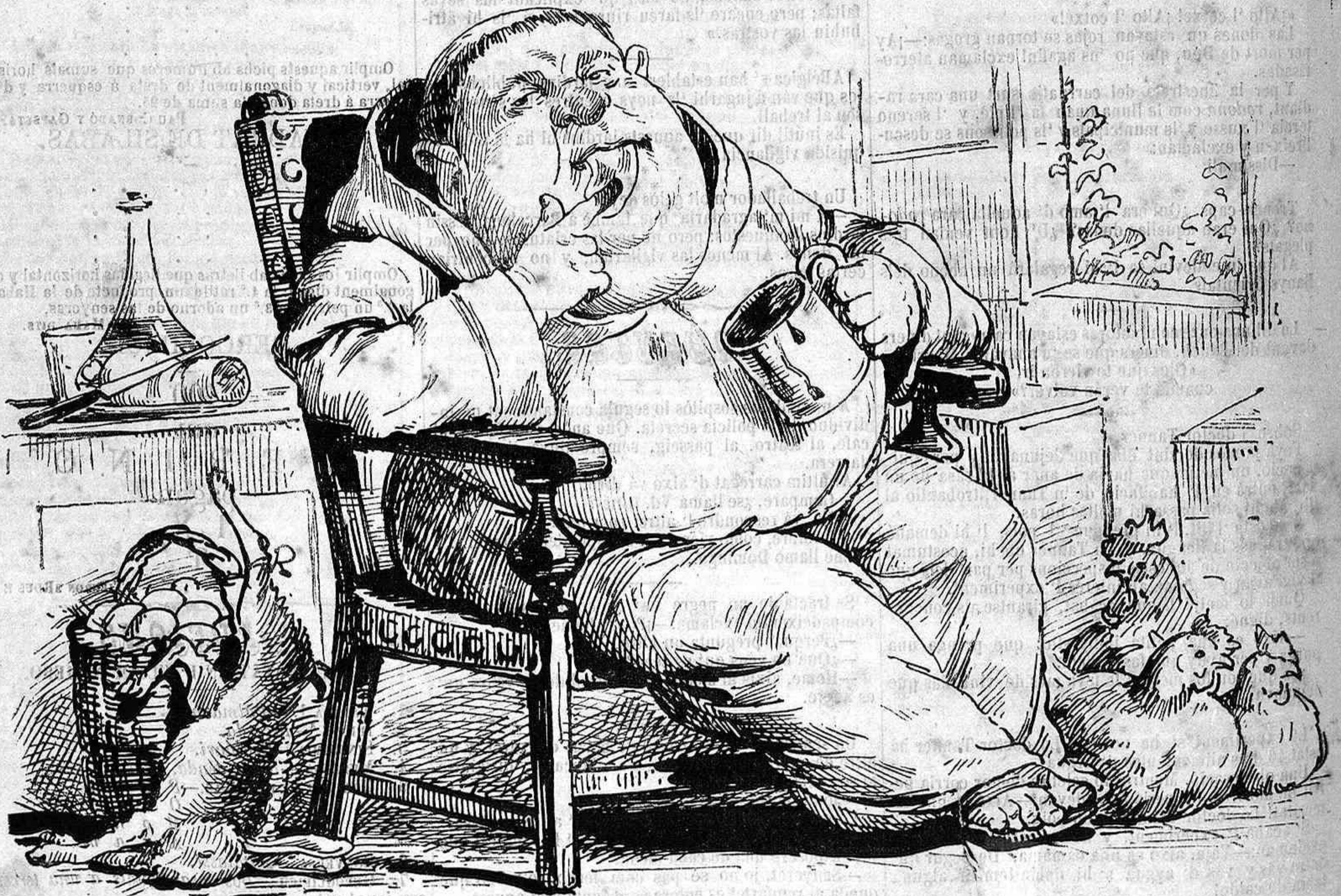
A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª—*Palmatoria*.
- IDEM 2.ª—*Recorda*.
- SINONIMIA.—*Ordinari*.
- MUDANSA.—*Renta, tenda, venda*.
- QUADRAT DE PARAULAS.—*P o m a*
O l o r
M o n a
A r a m
- CONVERSA.—*Matalassé*.
- GEROGLIFICH.—*Dos cosas iguals á una tercera son igual entre si.*

COSAS QUE TORNAN.--Dos varietats de l'especia.

¡Tot per nosaltres!

¡Quina vida mes regalada!...